

Tekenen in de Tijd 125

12-18 december 2021

Woensdag 8 december overleed onverwacht René Grotenhuis. Erik Borgman had tijdens diens leven veel met hem te maken en wist zich aan hem verwant. Wij mogen geloven dat René in goede handen is, maar het katholieke veld is killer zonder René. Een In Memoriam.

Donderdagochtend 9 december was daar ineens het bericht dat René Grotenhuis de dag daarvoor was overleden. Dat hij ziek was en kanker had, zal weinigen in het katholieke circuit ontgaan zijn. Hij schreef er zelf over op www.debezieling.nl, een website waaraan ik ook geregeld bijdraag. Dat het serieus was, viel in zijn teksten tussen de regels ook wel te lezen. Maar dat de operatie niet goed zou aflopen en hij aan de complicaties ervan zou overlijden, was in ieder geval bij mij niet opgekomen. Daar was hij tot het eind toe te levendig voor. Eind augustus, tijdens het Christelijk Sociaal Congres in Doorn, had ik samen met iemand anders uit het katholieke netwerk nog een avond uitvoerig met hem zitten doorbomen. Iets later was ik op zijn uitnodiging naar Bilthoven afgereisd om over mijn nieuwste boek te spreken. Hij was gastvrij en open als altijd en liep na afloop met mij op naar het station. Mede vanwege corona heb ik hem daarna niet meer gezien. Activiteiten waar ik hem anders zou zijn tegengekomen, gingen niet door. Maar ik kreeg nog wel een brief over nieuwe plannen voor debezieling.nl.

Reinaldus Bernardus Maria Grotenhuis heette hij officieel, zo lees ik op de rouwkaart. En hij was van januari 1951, zes-en-een-half jaar ouder dan ik. Maar meer dan hierom schokt René's dood mij omdat hij er naar mijn gevoel altijd was. Waar op het gebied van katholieke maatschappelijke organisatie iets georganiseerd werd, was René erbij. En dat was goed. Hij was voor mij een stabiel onderdeel van een veld waarin ik ook geregeld opereer. Stimulerend maar niet onkritisch, scherp maar mee- en niet tegendenkend. Samen waren wij ervan overtuigd dat het Katholiek Sociaal Denken meer aandacht verdient, dat de encycliek *Laudato si'* een belangrijke bijdrage is aan de duurzaamheidsdiscussie en de encycliek *Fratelli tutti* veel behartigenswaardigs te zeggen heeft over sociale samenhang. Samen waren wij er ook van overtuigd dat de katholieke zaak een betere organisatie verdient en om betere samenwerking vraagt. Wij waren geen vrienden, maar wel in tal van opzichten bondgenoten.

We vonden elkaar bijvoorbeeld in het belang dat wij hechten aan de kerk. Natuurlijk moet het in de kerk niet om de kerk gaan, maar de kerk is nodig om het evangelie in de wereld te zetten. Geloven is immers geen cerebrale aangelegenheid, maar ook een zaak van gebed en liturgie. Daar zijn voorgangers voor nodig en gebouwen, en daar is weer geld voor nodig en dat dient goed te worden beheerd. Je kunt wel afgeven of neerkijken op de kerk als instituut, maar zonder kunnen we niet. En dat moet dan goed functioneren.

Toen René nog CEO was van de hulporganisatie Cordaid hechtte hij zeer aan de katholieke identiteit van de organisatie. Ook als dat lastig was, bijvoorbeeld waar het ging over seksualiteit en aidsbestrijding. Voor hem was de officiële kerkelijke visie op seks en voortplanting, hoewel hij deze in lang niet alle opzichten deelde, niet per definitie fout of achterhaald. Zij was ongemakkelijk, maar diende gerespecteerd te worden. Maar wel zo, dat de noodzakelijke hulp mogelijk bleef.

Toen René in 2013 afscheid nam van Cordaid, organiseerde de organisatie samen met mijn groepje medewerkers op de Universiteit van Tilburg een meerdaags symposium over het belang van internationale samenwerking, solidariteit en hulp. Daarna was René actief als organisatieadviseur. Hier in de stad heeft hij bijgedragen aan het nadenken over goede organisatie van de samenwerkende geloofsgemeenschappen van katholiek Utrecht. Toen wij serieus werden over het omvormen van de Oog in Al-se geloofsgemeenschap tot Huis van Dominicus, onderzocht René op ons verzoek de mogelijkheden en de randvoorwaarden.

René was in een moeilijke periode interim-directeur van het Katholiek Verband van Maatschappelijke Organisaties waarvoor ik samen met Thijs Caspers een project deed. Onder de titel 'De katholieke traditie opnieuw een levende kracht' richtten we ons op revitalisering van de organisaties die het VKMO vormen. Ondanks financiële krapte zorgde René dat het project voort kon gaan en nam hij betrokken deel aan de activiteiten die wij organiseerden.

Hij was onder meer weggegaan bij Cordaid om meer te kunnen schrijven over het belang van het katholieke geloof, met name het Katholiek Sociaal Denken, voor de samenleving. Zijn boek *Van macht ontdaan: De betekenis van het christelijk geloof in de wereld van vandaag* verscheen in 2015, in hetzelfde jaar als waarin ik *Waar blijft de kerk: Gedachten over opbouw in tijden van afbraak* publiceerde. Wie dat boek opzoekt op bol.com wordt behalve naar zijn eigen *Zout: De blijvende kracht van de christelijke traditie* uit 2020 doorverwezen naar mijn *Leven van wat komt: Een katholieke visie op de samenleving* uit 2017. René was enthousiast over mijn *Alle dingen nieuw: Een theologische visie voor de 21ste eeuw* uit 2020. Ik wil maar zeggen, ons hielden dezelfde vragen bezig.

Ik had met René een verwantschap dat het katholieke maatschappelijk veld voor mij tot meer maakte dan een verzameling van vaak nogal gebrekkig functionerende organisaties. Deze verwantschap strekte zich ook uit tot een in zekere zin vanzelfsprekend geloof. Wij kenden alle problemen en vragen die bij de christelijke traditie en haar voorstellingen gesteld werden. Wij kenden bovendien van tamelijk nabij de menselijke kleinheid van het kerkelijk personeel en de soms meedogenloze wijze waarop dat kon opereren. Maar dat raakte niet de zekerheid dat God er is en liefdevol bij ons is betrokken. Ik heb het er met René nooit over gehad, maar ik denk dat het voor hem net zo onvoorstelbaar is als voor mij dat dit met de dood zou ophouden. We weten immers van Pasen!

Ik vertrouw er daarom op dat René in goede handen is. 'Zolang wij leven, leven wij voor de Heer, en sterven wij, dan sterven wij voor de Heer', schrijft de apostel Paulus, 'of wij leven of sterven, Hem behoren wij toe' (Romeinen 14,9) en Huub Oosterhuis dichtte: 'Niemand valt of hij valt in uw handen'. Ik kan alleen maar hopen dat zijn nabestaanden – vrouw, kinderen en kleinkinderen – hier steun aan ontlennen en moed uit putten. Want als het voor ons al killer is zonder René, hoe moet dat voor hen dan wel niet zijn ...

Erik Borgman, lekendominicaan
voorzitter van de programmaraad van het Huis van Dominicus